Štev. 11. Poštnina v gotovčini plačana. Cena edne številke dinar. 14. marca 1926. Leto XIII.

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skūpni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar ... polovično ceno. N... čajo i plačajo se ... ravništvi v ... n, Prekmurje ... vo je v M. So... ajništvi SLS. ... kovoj hiši. Izd... Klekl Jožef, ... nar. poslanec.

Zižki ML 50 Prša Janoš 39 33.

NOVINE

Glasilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1|4 strani dobi 20%, 1|2 strani 25% i cela stran 30% popūsta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetipét reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 1·50 D., v »Poslanom« 2·50 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popūsta.

Rokopisi se ne vračajo.

Radičovci glasüjejo za ministerske avtomobile.

BELGRAD, 28. II. 1926.

Ka smo še večkrat pisali, da Radičovci ravno tak pomagajo zapravlati naše peneze, kak Pašičovi radikali, za to mamo vsaki den nove dokaze. Pašiči i Radiči se prav nikaj ne smili ljūdstvo, nikaj njima je ne žao za miljone, štere ta zmečeta vö pri okni za nepotrebne stvari.

V soboto, dne 27. februara so Radičovci odobrili v finančnom odbori ministrom i drūgoj velikoj gospodi velke izdatke za fine automobile. Vlada je predložila, da naj mata ministrski predsednik Pašič i zvūnešnji minister Ninčič vsaki po tri automobile. Poleg toga naj vsaki dobi na mesec 20 jezer dinarov za benzin. Ovi ministri, velki županje, belgrajski i zagrebečki veliki policajski komisar i predsednik zbornice pa vsaki po ednoga ali dva automobila od države i ešče poleg toga vsaki mesec 15 jezero dinarov za benzin.

Naši poslanci so po tovariši Pušenjaki gučali proti. Povedali so, naj si ministri i visiki gospodje sami plačūjejo avtomobil i benzin, či se ščejo nobil voziti. Ali znate ka se je zgodilo? Vsej 5 Radičovcov s Puclom vred, ki so bili v finančnom odbori, so glasūvali za ministrske avtomobile i velke izdatke za benzin. Tak branijo Radičovci i Pucelj v Belgradi, kde se nametavlejo davki, našega kmeta i drūge davkoplačnike.

Ar so se naši poslanci odločno postavili proti takšemi nezmernomi izmetavanji naši penez, so se vladni poslanci morali vdati i so potom brisali Pašiči, zvūnešnjemi ministri i predsedniki zbornice vsakomi po eden automobil. Nesmo prvle mirūvali, dokeč so se njim ne tūdi izdatki na benzin znižali. Pašič dobi zdaj samo 10 jezero dinarov, ovi pa vsaki 8 jezero. Znano pa je, da telko benzina ne potrebūjejo, nego samo za okoli 2 ali 3 jezero dinarov na mesec. Pušenjak je povdarjao, da so si tak ministri pali povišali svoje plače. Poleg toga so si spokūpili fine nove automobile. Tisti za Radiča i drūge ministre koštajo od tristojezer do pol miljona dinarov.

Žalostno je, pa istinsko, da so glavni krivci toga zapravlanja naši penez Radičovci. Zakaj, či bi 5 Radičovi poslancov v finančnom odbori glasūvalo z našimi poslanci i proti strašnim izdatkom za ministrske automobile i proti izdatkom za benzin, bi celi vladni predlog v vodo spadno.

V tom časi, kda vnogoštera siromaška drūžina ešče za so i krūh nema penez, pa pomagajo Radičovci vömetati miljone za ministrske avtomobile i benzin.

Što ma oči, naj spregledne!

FRANJO ŽEBOT
poslanec.

Za pomoč našim obrtnikom.

(Izvleček govora poslanca Jožefa Klekla v državnoj zbornici za pravičen obrtno-posojilni zakon.)

Gda so v državnoj zbornici glasūvali za zakon, šteri naj bi vredio posojila siromaškim obrtnikom, je Slov. ljudska stranka poslala g. poslanca Klekla, naj govorijo za upravičene spremembe zakonske osnove. V govori so g. poslanec z bistrov dalekovidnostjov i lūbečim srcom za siromaške obrtnike pokazali pomenklive i kvarne strani osnove i predlagali spremembe.

G. poslanec najprle izjavijo, da je namen zakona dober, hasek pa bo samo te doprinašao te zakon, či de osnovani v zadrūžnom dūhi i na podlagi samouprave. Obrtniški stan je za narodno gospodarstvo velike važnosti, zato ga mora država podpirati. Predvojna Srbija je toga ne zmogla, zdaj je mogoče. Glavna pomoč je v dobrom zakoni za podpore siromaškim obrtnikom. Te zakon mora odpraviti vse neednakosti. Pred zakonom morajo biti vsi obrtniki tūdi v verstvenom pogledi ednakopravni.

Zakonski načrt govori od nastavlanja obrtni zadrug i od posojila na fal intereš tem zadrugam i siromaškim obrtnikom. Stem popunoma soglašamo. Samo ka k tomi menka fundamenta, *menka šume, štero bi davali na posodo.* To je prva pomenklivost zakona. Država toti oblūbla 3 i pol miljone podpore. Pa tej penezi neso nikša nova podpora, nego je to podpora, štero je državá že dozdaj davala obrtnikom, polodelcom i domačim rokodelcom. Zdaj bi prej to samo obrtniki dobili ali pravzaprav obrtniška banka. S tem bi bilo vničeno domače rokodelstvo, čiravno je to velke važnosti v narodnom i v verstvenom pogledi.

Krivično je tūdi to, da obrtnoj banki nede trbelo plačūvati ne državni i ne občinski pristojbin, zadruge pa bodo morale vse to plačūvati. Zato g. poslanec zahtevlejo, da se ta vugodnost da tūdi zadrugam.

Država toti odstopi svoj deo, šteroga dobi na svoje deleže, vendar se to ne porabi za to, da bi se intereši znižali i se ustanavlale nove zadruge. Nasprotno člen 8. davle pravico ministri trgovine i industrije, da poviša intereše i to celo više od interešov Narodne banke. Bogati fabrikantje bodo teda Narodnoj banki plačūvali menše intereše kak obrtniki svojoj obrtnoj banki. Tū se vidi, da ma zakon kapitalističen i ne zadrūžni dūh. Zato gosp. govornik zahtevlejo popravek zakona.

Potom g. poslanec govorijo proti tomi, da bi bila obrtna banka v državnih rokaj. To tūdi zahtevle Trgovska i obrtna zbornica v Ljubljani. Nego zakon níti ednomi niti drūgomi ne zadosti.

Nasprotno si v členi 2. prisvoji država pravico da imenūje komisara, šteri ma takšo oblast, da bi se banka pravej imenūvala državna pa ne obrtna banka. Komisara imenūje minister brezi privoljenja obrtnikov. Plačūvati bodo morali pa obrtniki. Komisar bo edino tolmačo zakon od obrtni zadrug i on bo meo pravico na deset dni staviti poslovanje banke. Či banka pri tom trpi kelkošteč škode, njoj ne povrne niti komisar, niti država. Kakše šole mora meti komisar, toga zakon ne pove. Lehko se teda zgodi, da bo minister imenūvao takšega, šteri niti pisati ne ve, samo da bo dobro kortešerao za vladne stranke.

Vlada si tūdi prisvoji pravico, da bo mela v nadzorstvi večino. Zato je S. L. S. zahtevala, da naj majo v nadzorstvi večino obrtniki. Država da zraven samo 40 procentov, obrtniki pa 60, zato je krivica, da bi bili oni v menšini.

Pri členi 8. so g. govornik zahtevali naj majo ákcije obrtne banke v rokaj samo zadruge. S tem bi dobila banka zadrūžni fundament. Odstranila bi se s tem tūdi nevarnost, da pride banka kapitalistom v roke.

G. poslanec so nato govorili za to, naj se ustanovi v Ljubljani podrūžnica obrtne banke. Ar se je po 3 členi dovolila za celo Hrvatsko samo edna glavna podrūžnica i to v Zagrebi, smo se v odbori zadovolili tūdi samo z ednov

Zmagovalec Jernej.

XI. (iz polščine R. J.)

V ednoj bitki se je pa nikaj takšega zgodilo ž njim, ka bi njemi lehko dalo dosta misliti, či bi njegov junaški dūh znao misliti. Ednok je bilo par stotnij od njegovoga polka poslanih proti francozkim prostovolcom štere so v nevarnost zvabili. Pri teh je Jernej ne vido rdečih kap niti bežečih Francozov kak zavci, nego močen šereg starih vojakov, ostanki kakšega ne francozkoga polka. Te, gda so vidili, ka jih Nemci ščejo okolivzeti, so se nikaj časa strašno branili, nazadnje so se pa razgnali z vsov silov, da bi si z bajoneti napravili pot skoz okoli stoječega sovražnika. Ništernim se je po krvavom boji to tūdi posrečilo, za nikšo ceno so se ne dali zgrabiti žive, ar so znali, kakša sodba čaka zgrablene prostovolce. Stotnija, v šteroj je slūžo Jernej, je zgrabila samo dva. Večer so jiva spravili v kučo ednoga logara. Drūgi den bi mogla biti streljeniva. Par vojakov je stražilo pri dverah. Jerneja so pa postavili v sobo k zvezanima vjetnikoma.

Eden izmed vjetnikov je bio starovičen človek, z sivimi mustači i prijaznim obrazom. Drūgi je meo okrog dvajset let; njegov obraz je bio tak mladi i gladek kak deklice.

„Zdaj je vsega konec — je pravo te mlajši — kruglo v glavo i konec.“

Jernej se je pri tom tak stroso, ka njemi je puška v roki zarožlala. Mladenec je najmre gučao v polskom jeziki zato je Jerneja steplo.*)

»Meni je že tak vseedno — je čemerasto odgovoro starejši — zaistino mi je vseedno. Prestao sam že toliko, da mi je zadosta . . . «

Jerneji je zmerom hitrej bilo srce pod vojaškim kepenikom . . .

„Poslušaj no — je pravo znova starejši — za naj ne več nikše pomoči. Či se bojiš, misli na kaj drūgoga, ali si pa leži i spi. Živlenje je nikaj ne vredno! Kak močno lūbim Boga, tak pravim, ka mi je vseedno.“

»Mati se mi milijo — dene mlajši počasi. In kak či bi si šteo to misel iz glave zbiti pa svojo srčno bolečino ohladiti, si je začeo žvižgati (fūčkati). Naednok pa samo henja i strašno zakriči:

»Naj me strela vdari! či bi ešče slovo vzeo od matere, nego tak . . .

»Kaj, si vujšo zdoma?«

„Se razmi. Mislo sam si: či zbijejo Nemce, bo za nas na Poznanskom bole.“

Satri je z rokov zamahno i ešče nikaj še-

*) Opomba: Polaki pa Nemci so bili v velkom sovraštvi, ar so Nemci pod sebe spravili dosta Polakov. Edni od Polakov so bili prostovolni vojaki v francoskom tabori i se bojūvali proti Nemcom šterim je slūžo Jernej.

glavnov podrüžnicov i to v Ljubljani, zahtevali pa smo, da se v Maribori i Murski Soboti i sploj v vsej obmejni krajej ustanovijo ekspoziture (menše posojilnice, štere glavna posojilnica ati banka postávi po menši várašaj). Naša Slovenija meji najmre na tri države, na Italijo, Avstrijo i Madžarsko, ma največ obrtnikov, Prekmurje je poleg toga še gosto naseljeno, zato je potrebno, da se tam, kde je obrtništvo najbole razvito, ustanovijo ekspoziture. Ne da se tajiti, da je zadovolen narod najbogši čuvar naših mej, zato narod kre meje moramo podpirati z vsemi močmi.

Obrtna banka bo dosegnola svoj cio samo te, či postane ljüdstvi prilüblena. Če toga nega, to je,či ne vživle zavüpanja ljüdstva, potom nihče ne podpiše njenih deležov, ne dobi kapitala, brez toga pa nemre živeti. (Minister trgovine: Vi se brigajte, da postane prilüblena.) G. minister mi bomo včinoli svojo dužnost v tom pogledi, včinte tüdi Vi svojo. Prilüblena pa bi postala banka samo te, či bo zidana na zadružni i samoupravni fundament kak to predlagamo mi. Na tom fundamenti bi se krepila vüpnost obrtnikov, po njem bi se gojilo pošteno delo i bi se vršila tüdi zadostna kontrola. Te fundament bi dao vse, da banka dosegne vrhunec svojega prosveta i da bo resan delala v hasek obrtnikov i države same.

Ar pa v predloženoj osnovi toga fundamenta nega, sam prisiljeni izjaviti v imeni svojega kluba, da bomo poprek glašüvali proti, v oni točkaj, v šteri se sprejmejo naše spremembe, pa bomo v posebnoj debati dali g. ministri našo zavüpnico.

Nato so g. poslanec predlagali 7 sprememb, štero pa so radičovci i radikali odbili i s tem pokazali, da njim je ne za pravo pomoč obrtnikom. Obrtniki sami presodite!

Ka si dovoli Radičov „Dom“.

Glavne novine Radičove stranke »Dom« so v 8 številki ponatisnole članek ednoga srbskoga politika. Izvleček toga članka prinašamo po „Domi“ tüdi mi. Članek med drügim pravi:

„Iz vseh poročil vidimo, da prava i velka nevarnost za državno i narodno edinstvo ne v govoraj Št. Radiča, nego v tistom brezkrajnom siromaštvi i nevoli, v šteroj se tere i Dalmacija i Hercegovina, a že tüdi drüge pokrajine naše. To trbe, da znajo i si zapomnijo tisti besni gospodje v Belgradi . . . Čujte me teda vi sita i besna centralistična gospoda! Vi centralisti ste pograbili vso oblast v državi i vsa državna sredstva v svoje roke, a zdáj i neščete i ne znate to vlast i ta sredstva ponücati na hasek zmantranoga naroda. Vam niti malo ne briga za to, da te narod vidi, kak njemi deca gladüje . . . Če bi v tom časi postojale pokrajinske samouprave, kak jih je zamislo pokojni Stojan Protič, te bi bile vse te nevole dosta menše, a vnogih skoro niti ne bi bilo. Pokrajine bi, poznavajoč narodne nevole, že našle peneze ali doma ali indri, da bi se regulerale vodine . . .«

Gda človek te vrstice čte, se njemi vidi, da ma pred seov program naše ljüdske stranke. Ravno ona je tista, ki je že od začetka obsodila centralizem, se tüdi zdaj najbole odločno bori proti njemi, ar je sprevidela, da vodi do propada države i ravno ljüdska stranka je, ki se je skoz vsa leta do denešnjega dneva borila za samostojnost (samoupravo) dežel Jugoslavije.

Čüdno pa je, kak je prišeo članek v Radičov »Dom«, ar je tüdi Radič vsega kriv, ka meče člankar v oči belgrajskim centralistom. On je zatajo svoj program, na podlagi šteroga se je bojüvao za samostojnost Hrvatske i verno pomaga vleči Pašičov centralistični jarem. Mogoče je vse slepilo, da izdani hrvatski narod ne bi mogeo prav spoznati Radiča?! Kakšteč je, na veke njegovo izdajstvo ne bo moglo ostati skrito. Prle ali sledkar bo tüdi on obsojen z belgrajskimi centralisti vred.

NEDELA.

Štrta v posti. Evang. sv. Janoša v 6. poglavji od 1. do 15. vrste. »Teda je vzeo Jezus krühe in je blagoslovo pa razdelo med sedeče.«

Pri tom čüdež nam je Jezus pokazao novo vretino pomoči za našo slabost i pomenklivost. Ta boža pomoč se imenüje boži blagoslov. Kakšo moč ma blagoslov boži, se vidi iz denešnjega čüdeža. Da bi se zrnje, iz šteroga je bio krüh pečeni, po svoji življenjski zakonaj povnožilo z časom, to bi toti tüdi brezi bože pomoči ne šlo, vendar pa je boži blagoslov povnožitev v megnjeni dosegno. Istina, da Bog s svojim blagoslovom ne napravi vsakokrat očivesen čüdež, pač pa podeli svojo posebno pomoč, štera nam je v düševni i telovni hasek.

Tüdi sveta Maticerkev opirajoč se na oblast, štero je dobila od svojega začetnika Kristusa, deli blagoslov i blagoslavla nešterne reči, da zamorejo verniki po nji zadobiti božo pomoč. Takše reči so čisla, škapuler, blagoslovlena voda i drüge reči. Zato moramo takše reči s spoštüvanjom rabiti i prositi Boga, da nam po nji podeli kemveč milošče i pomoči.

Toisto čütijo tüdi pobožni verniki. Krščansko ljüdstvo jako rado išče pri Bogi pomoč i blagoslova. Večno lepe so navade med našim ljüdstvom, da začnejo delo z vzdihlajom k Bogi i ga z ednakim vzdihlajom dokončajo. Ne pozabimo i ne završimo nikdar tiste lepe navade, da težaki na konci njive, kda so delo opravili, radi pravijo: Križ boži, Bog naj blagoslovi!

Naročnikom!

K konci se bliža prvoga frtao leta. Pri toj priliki prosimo vse naročnike — šteri naročnine še ne so plačali — da bar za frtao leta plačajo naročnino, što cele naednok nemre. Ki v dveh tednaj nikaj ne plača, njemi Novine stavimo. Duže nemremo čakali, ar tüdi mi moramo svoje stroške sproti plačüvati.

UPRAVNIŠTVO.

GLASI.

Murska Sobota.

Veselo znamenje. Vse tak kaže, da bodo letos dosta zidali v Murskoj Soboti. Med Pintérovov hišov i Evang. dij. domom bo rasteo naravnoč novi deo varaša, vüpamo, da tüdi najlepši. Poleg Lazarove hiše v Slovenskoj vulici nameravlejo Lončarovi, šterim je povoden vničila hišo, postaviti v Prečnoj vulici novo hišo. Nadale nameravle za edno nadstropje zdignoti svojo hišo trgovec Heimer poleg izraelitske sinagoge. G. Sečko na Lendavskoj cesti ma že tüdi vse pripravleno, da začne, kak čüjemo praviti, visikoparterno hišo, To živo gibanje za zidanje hiš nas prav veseli, ár vüpamo, da dobi s tem glavni varaš Slovenske Krajine lepše lice, da se nekelko omili velka nevola za stanüvanja pa da siromaki pri zidanji nekaj zaslužijo.

Popravlanje bregov kre Ledave. Zadnji čas so začeli nekelko člstiti Ledavino strügo i popravlati brege, posebno desnoga kre Male Kaniže. Samo, da ne bo prehitro zmenkao kredit i da se bo delo dovršilo kak so strokovnjaki to predlagali, ka ne bi dojšlo pali kaj podobnoga kak lansko jesen.

Stariši želejo, tak smo čüli od veči strani, da bi se za šolare višji oddelkov osnovne šole včenje vršilo dopoldne, kak je to prvle bilo, da bi jim odvečara mogli pomagati pri deli. Želimo, naj uvažujejo merodajni krogi to upravičeno željo starišov.

Naša gimnazija je proti konci minočega meseca zaključila svoje drügo tromesečje. Pri toj priliki je nekaj dijakov zavolo slaboga napredüvanja odpüščeni s šole.

Konštantiramo da, čiravno smo ponovno opomenoli i čiravno mamo proti tomi najbogše namene, ešče nikaj nesmo dosegnoli za vreditev policajske vüre v Murskoj Soboti. Za dnes brezi vsega drügoga izjavimo, pa ne henjamo prle, dokeč se to, za nas tak sramotno pitanje ne vredi.

Prvenstvene športne tekme. Športno drüštvo Mura je minočo nedelo začnola svojo letošnjo igralno sezono s tekmov za prvenstvo z mariborskim športnim drüštvom Merkur, štera je pa za Sobočance božno vöspadnola; vendar so si konči častni gol izvojüvali. Večino časa so meli Sobočanci žogo (labdo) pred svojimi vratami. Da ešče neso meli več golov, se majo zahvaliti svojemi vratari g. Čenarji, šteri je bio resan na svojem mesti. G. Norčič je bio kak braniteo jako dober, le škoda, da je prehitro obnemogeo. Drügo moštvo je ne bilo tak dobro. Več kombinirane igre i športne gibčnosti! Ar je predpodne preci dežčüvalo, je bio tüdi teren slab. Obisk je bio zadosten.

Što je kriv? V Murskoj Soboti mamo park, na kakšega bi bilo šegavo vsakše velemesto, za šteroga pa se nihče ne briga, niti uprava veleposestva, niti što drügi. Naš varaš bi jako dosta pridobo na svojoj zvünešnjoj lepoti, či bi se što poskrbo za park. Ar se približavle sprotoletje, mislimo za svojo dužnost, da na to opomenemo.

---

petao. Njegove trde zadnje reči je zaglüšalo šümenje vetra. Noč je bila hladna. Nigda nigda je zapraskao droben dešč, bližnji log je bio čaren kak mrtvaški prt. V sobi je cvilo veter po koteh i je tülo doli po dimniki (rori) kak vuk. Lampica, obešena nad oknom, je metala trepetajočo svetlobo po sobi, nego Jernej, ki je stao ravno pod njov pri okni, je bio v kmici.

To je bilo dobro, ka sta tak vjetnika ne vidila njegovoga obraza. Čüdne reči so se godile z Jernejom. V začetki je močno odpro svoje oči na vjetnika i začüdeno poslüšao, kaj govorita. No viš, si je mislo, teva dva sta prišla Nemce bit, da bi tak v Poznaniji bole bilo, jaz sam pa tüdi zato klao Francoze, da bi se nam v Poznaniji bole godilo! Teva dva zajtra strelijo! Kaj to pomeni? Ka naj misli bedak od toga? Kaj pa či bi se začeo pogovarjati ž njima? Kaj, či bi ime povedao, da je on tüdi Polak iz Poznanije, da njemi je žao za njiva. Nagloma ga je nikaj stisnolo za grlo. Kaj jima naj pove? Naj jiva proba rešiti? Potem pa ešče njega strelijo! Joj, kaj se godi ž njim? Tak njemi je hüdo, ka nemre stati. Pri srci ga strašno tišči, misli blodijo doma. Usmilenje, sočütje, štero je redko v vojaškom srci, njemi začne kričati: »Jernej, reši teva človeka! To so tvoji rojaki, tvoji domačini!« — srce hrepeni po domi, po Magdi, po Pognebini, tak hrepeni, kak nikdar prvle. Sit je Francije, sit vojne i bitk. Vsikdar bole čüti v sebi nikši skriven glas: »Jernej, reši teva človeka!« Da bi konči ta vojna minola. Skoz razbito okno se vidi čaren gozd, šteri šümi kak pognebinsko borovje, i v tom šümenji kriči znova: »Jernej, reši, reši svoje!“

Kaj naj včini?

Naj ž njima odbeži v log, ali kaj? Vse, ka njemi je pruski vojaški red vcepo v srce, se postavla proti takšoj misli . . . V imeni Oče i Sina! Pred tov mislijov se more prekrižati. On, vojak, naj bi odskočo? Nikdar!

Med tem log vsikdar močnej šümi, i veter žvižga bole žalostno.

Starejši vjetnik se naednok oglasi:

„Veter vleče ravno tak, kak pri nas v jesen . . . «

»Daj mi mir . . . “ pravi mlajši žalostno.

Malo kesnej pa zdehne nikelkokrat:

„Pri nas, pri nas, pri nas! O Bog! O Bog!«

Globoki zdih se sdrüži z žvižgom vetra in vjetnika ležita znova tiho . . .

Jerneja začne trešlika pati . . .

Najbole težko je, či človek nemre dati odgovora, ka njemi je.

Jernej je nikaj ne vkrao, pa se njemi itak vidi kak či bi, i se je bojao, da ga zalotijo. Nihče se njemi ne prti, pa se vendar tak grozno boji. (Dale.)

Slovenska Krajina.

Varvlite se küge! V zadnjem časi ščejo svobodomiselci i brezverci v Ljubljani tüdi našo Krajino pokvariti s svojimi novinami. Na vse mogoče skažlive načine ščejo našemi ljüdstvi vsiliti »Domovino« i „Jutro", lista šteriva na najgrdši način blatita najvekši kinč slovenskoga naroda, njegovo vero. Čuvajte se obej listov! Či komi ednoga ali drügoga pošlejo naj brezi pomisleka nazaj pošle. To napravite tak: Kda poštar prinese, te i taki napišite na list: *Ne sprimem! i se poleg podpišite pa dajte poštari nazaj.* Pismonoša mora vzeti i nazaj poslati. Či pismonoša ne bi šteo nazaj nesti, ali bi vas nagovarjao, da sprimite, nam to naznanite.

Premeščeni je iz Satahovec na dvorazredno osnovno šolo v Gederovci šolski upraviteo g. Ambrozij Rusjan. Imenüvani gospod je bio med nami Satahovčari jako prilübleni i nam je vsem žao za dobroga gospoda.

Navuk za tretjired bo v Črensovci dnes 14 marca po večernicaj.

„Čuvari" v M. Krajini. Zakaj vas tak boli, či smo malo dregnoli v gnjilobo one »morale«, štero vi podpirate? Po toj svojoj »morali« ste nametali v M. Krajino velki küp budalosti, puno zaničavanja, ogrizavanja i potfarjanja. Toga küpa zdaj neščemo razkapati . . . Povemo samo to prav odločno: Kak smo dozdaj vsikdar tak bomo z bodoče ostro nastopali proti vsakšemi, ki javno v kakšokoli formo gladi pot nemorali, jo podžiga, podpira ali cilo hvali. . Odgovorite nam: Ali je celonočno popivanje i plesanje z moralnoga stališča vredno pohvale, ali grajanja? Či je vredno pohvale, mate vi prav, či grajanja, pa mi. Morala pa ostane vsikdar morala.

Potüvanje v Chicago na enharistični kongres. Naše upravništvo je javilo v Ljubljano na odbor, da tüdi naši Prekmurci ščejo iti v Chicago. Potüvanje bi se vršilo v prvoj polovici juna, kongres se bo obslužavao od 20. do 24. juna. Vožnja bi koštala sem-tam od 10 do 12 jezero dinarov. — Vnogi si mislijo, ka bi te lehko ostali tam v Ameriki. Po amreikanskom zakoni je mogoče samo šest mesecov. Če se to vremen ščе podugšati, se mora posebno prositi v Ameriki a jako teško je to podugšanje dobiti. — Vsaki, ki nameni iti, naj se javi pri upravi našega lista do konca toga meseca, to je do 31. marca najkesnej. — Kak dugo do karte valale i celi program potüvanja se sledkar objavi.

HEIMER OSKAR je svoj zobni atelier premestio v Hartnerovo hišo.

Lipovci. Naša občina ešče ne je dobila podpore za kvare po toči povzročene. Prosimo odgovor od glavarstva v D. Lendavi, zakaj ne. Ali če je že što dobo podporo, naj nam nazarni, komi jo je dalo, ar mi siromaki nesmo je dobili.

Zakaj se ne deli državna podpora poplavljencem v dolnje lendavskom okraji? V Soboti je že vse razdeljeno. Lejko je šla vu vodno zadrugo? Zahtevamo obračunanje i razdelbo. Prizadeti.

Penezi so najdeni v Murskoj Soboti na Aleksandrovoj cesti 4-toga meseca. Što je zgübo naj se zglasi pri Obali, pri železniškom uradniki na kolodvori v Murskoj Soboti.

Požari. Telko hiš zaporedoma je že venda dugo ne zgorelo kak minoči mesec. Zvün tisti, štere smo že popisali, je zgorela 22. febr. v Fokovci pri Janezi Tot štev. 10, 10 m. doga hramba za štalo za gümno i parmo. Škedenj je bio z slamov pokriti. Škoda zadene okoli 10 jezero din. Zavarovani je bio pri „Jugoslaviji za 8 jezero dvestopetdeset din. — Zgorelo je tüdi v Košarovci pri Jožefi Novak štev. 9. Vpepeljeni je bio s slamov pokriti škedenj i parma. Škoda se ceni na 4 jezero din. Zavarovani je bio za ravno telko. — Največ pa je bio kvaren Jožef Vöröš v Berkovci štev. 12. Zgoro njemi je 17. m. dugi hram, šteri je bio s slamov pokriti i je obstojao z živinske štale, kleti za šker, parme i zastrža. Škoda zadene okoli 40 jezero din. Zavarovani pa je bio pri drüštvi Herceg-Bosna samo za 19 jezero din.

Pojasnilo prosimo. Okrožni agrarni urad v Mariboru je določo sporazumno z veleposestniki ceno za gradbeni les i drva. V ceniki stoji, da trda drva koštajo 1 kubični meter 70 Din. Na veleposestvi grofa Szaparya pa odavlejo po 100 D. Prosimo, naj se v tom pogledi napravi red, da ne bodo siromaki trpeli.

Darüvali só na „Kmečko-delavski dom" v Murski Soboti: Vratar Ludvig Fokovci, 10 din. Josip Horvat v Bogojini 100 din. Lükač Jožef iz Bakovec 10 i Vogler Jožof M. Črnci 6 din.

Iz upravništva. Dnešnjoj številki smo priložili čekovne položnice. Što še ne plačao nikaj na letošnje leto, naj pošle bar eden tao naročnine. Što toga ne včini, njemi Novine stavimo.

Presnavlanje šol v Prekmurji. Mariborski veliki župan je naročo obema okrajnima glavaroma, naj zdelata podroben načrt (plan) za zbogšanje šol v Prekmurji. Na merodajni mestaj vüpajo, da bo Prekmurje melo za deset let zadosta šol. V prišestnom šolskom leti, pravijo, da bodo zidali celo tri. Bomo videli! K toj zadevi se ešče večkrat povrnemo i povemo svoje. Za dnes pa izjavímo le, da bodo pri osnovlenji osnovni šol morali meti prvo reč stariši.

Država.

Katoliška izobrazba v Belgradi je spravila na dnevni red več potrebni pitanj. Da bi se ta prav ravnala, je bio nedavno višji cerkveni dostojanstvenik belgrajske nadškofije pri podtajniki prosvetnoga ministra i si pogučao z njim, kak bi se dalo kaj vrediti. Posebno je potrebno da nastavijo na belgrajski šolaj katoliške katehete, ar je po veči šolaj dosta katoličanske dece. Potrebno bi tüdi bilo nastaviti izobraževalna drüštvo za slovenske delavce i delavke. V Belgradi je najmre dosta Slovencov, štere je boj za vsakdenešnji krüh vrgeo dol. Vsi tej pa se v pismaj pritožüjejo, da nemajo nikše prilike, da bi konči po nedelaj prišli vküp s svojimi rojaki. Dobra drüštva bi tomi odpomogla.

Romanje v Lurd. Naš prezvišeni püšpek dr. Karlin so že v prvešnjem časi radi romali, zdaj na starejše dni svojega življenja se ne zbojijo trüda, šteri je navadno združeni z romanjom. Letos do tüdi romali i to na dugo romanje v Lurd. Sprevajala ta ga na toj poti prelat dr. Iv. Tomažič i kanonik Časl.

Smrtne nesreče se dnesden pogostej pripetijo kak negda. Največ se ji pripeti zavolo prenagle vožnje. Štatistični računi kažejo, da se najmenje lüdi ponesreči na vožnji z eroplanom. Pred kratkim se je zgodila žalostna nesreča pri Celji. Sin ednoga trgovca z Celja se je s svojim tovarišom pelao na motornom bicikli v Ljubljano. Med potjov sta zavozila v telegrafično soho. Eden se je tak stukeo, da leži med smrtjov i življenjom v bolnici, drügi je dobo menše poškodbe, vendar bo preci časa, dokeč se ozdravi.

Svet.

Pijane goske, rece i kokoši. Sosidje marofa „Los Angeles" so čüli grozno cvilenje pa kričanje. Ne da bi znali ka je, so dali glas policajom naj hitro pridejo na pomoč. Policaji, od nog do glave oboroženi, pribižijo na marof. Ka vidijo? Tristo gosk pa dvesto rec se v mlaki premetavle se pa ta, više dvejezero kokoši leče po travniki, vse cvili i kriči, kak divje pa besno. Ka njim je? Samo to. Upraviteo (gazda) marofa je skrivoma delao žganico i vse tiste ostanke od tropin pa drožč sipao na smeti. Vsa perutnina se je z velkov slastjov vrgla na te ostanke i se dobro najela pa napila. To je pa bila nesreča ar jo je v žalodci začnolo grozno ščipati v glavi se pa vrteti. Policaji so ne znali ka bi. Ali naj polovijo pijano perutnino i jo zaprejo, zakaj troši alkohol? Težko bi bilo poloviti dvejezeropetsto falatov. Namesto tej so prijeli upravitela i ga zaprli, ar je prelomo protialkoholno postavo. K tomi dogodki pišejo novine »New York Herald«: „Či protialkoholna postava nemre zabraniti goskam, recam i küram, ka se nebi vdajale alkoholi, kak naj to zabrani lüdem?"

Dopisi.

Bogojina. Sprotoletjom se začenja tüdi v naši drüštvaj novo življenje. Naš novi Drüštveni dom sa večkrat napuni. Pred krátkim je mela svoj zbor Kmečka zveza. Odbor je dao poročilo i račune i smo spunili izpraznjena odborniška mesta. V našem drüštvi smo obdelali življenje i delo našiva dva najvekšiva moža, dr. Franca Prešerna i Antona Martina Slomšeka. Prvi je naš najvekši pesnik, drügi pa prosvetni i narodni delavec pa najzaslužnejši slovenski püšpek. — Naskori bomo pa meli v drüštvi »materni den«, kda ščemo našoj mladini predočiti pomen dobre matere za posamičnoga človeka i za celi narod. — Čüli smo tüdi, da prej g. Dujca nede k nam da bi prišli strahüvat naše „klerikalce"!

Domača politika.

V državnoj zbornici zdaj glasüjejo za potroše vsakomi ministri posebi.

Prosvetnomi ministri so glasüvali prvejšnji tjeden, nato pa pravosodnomi ministri za vere i notranjemi ministri.

Med vnogimi govorniki, ki so se priglasili pri razpravi potrošov za prosvetnoga ministra je poslanec naše stranke dr. Sušnik pokazao na vnebokričeče krivice, štere se godijo Slovencom pri šolaj. Slovenci sami zdržavlemo svoje šole, pa níti nemamo pravice, da bi kaj soodločüvali pri šolskoj upravi. V srednji šolaj pa nemajo niti telko, da bi lehko kürili kelko je potrebno, ne pa da bi se znaküpilo, ka je za včenje prepotrebno.

Pri razpravi za potroše pravosodnoga ministra pa je govorio dr. Hodžar. Posebno je naglaso, da se v sodno oblast nekdi nekdi skuša vriniti strankarstvo. To se je posebno pokazalo pri žalostnom dogodki v Trbovljaj. Tam so orjunci bujli delavca Fakina, i tej morilci ešče dnesden neso kaštigani. Govorio je tüdi, naj vlada nekaj začne tüdi za sodnije zidati, da iste nedo v neprimerni hižaj.

Minister za vere je meo pri svoji potrošaj za vere govor, šteroga sta popunoma zavrgla dr. Bazala i naš g. poslanec Klekl. Govor našega poslanca prinese prišestna štev. Novín.

Najbole viherna pa je bila seja narodne skupščine pri potrošaj za znotrešnjega ministra. Pri toj priliki je govorio poslanec dr. Kulovec. Pokazao je posebno, kak se pod vladov toga ministra odstavlajo župani, štere si je ljüdstvo samo zebralo.

Radič i Pašič si na vse mogoče načine prizadevleta, da bi rešila svoj položaj. Posebno Radiči teče voda v grlo. Prej se je gučalo, da bi se postavila nekša vlada, štera bi po svojoj miloj voli vladala. Voditelje vladi nasprotni strank so proti tomi protestirali.

Svetovna politika.

Oči celoga sveta so obrnjene v Ženevo, kde de meo zborovanje svet Drüžtva narodov! Ide se za to, da bi tüdi Poljska dobila stalno mesto v tom drüžtvi. Nemci so najmre že dobili mesto. Zdaj se pa njihovi nasprotniki bojijo, da nebi prevelkoga vpliva meli, zato ščejo notri spraviti Poljsko, da bi s tem oslabili nemški vpliv.

Francosko. Vlada je spadnola pri glasüvanji za državne potroše. Država je prišla za volo potrošov v velke neprilike. Po spadaji vlade je njihov penez i taki spadno za edno tretjino.

Mali oglasi.

REDKA PRILIKA! K odaji je hiša v Belovari, v šteroj je mesnica (za klobase) z oštarijov i vsem dovoljenjom za točiti pijače, dvoje ledenic, pivnica i vsemi potrebnimi prostori. Zatem odprta i zadelana parma i senik. Lepi ograček. V istoj hiši je stanovanje s tremi sobami. Vse imanje se oda vküp s celim inventarom. Isto je na dobrom kraji, obstoji 28 let i je jako pripraven za dohodke. Zdajšnji lastnik je opüsto zavolo starosti. Pitati se more pri IVAN FASCH, Zagreb Ilica 117—A.

GOSPODARSTVO.

Valekanje setve. Prvo delo, štero naj bi vsaki polodelavec na poli poleg vlačenja prahe opravo, je valekanje setve. Či to zamüdimo, posebno, či je sprotoletje bole süho, se lehko dosta betev posüši Pa či že ravno to ne, vendar pa nema tistoga odrastka, kak či setvo povalekamo. Sren, šteroga napravi zima v mokroj zemli, zemlo raztegne. To je toti velkoga haska, ar zraši zemlo. Zato tüdi v jesen prašimo, da bi nam sren zemlo zrašo i napravo rodovitnejšo. Jesenska setev pa bi pri tom trpela, či si ne pomagamo. Z nategnjenov zemlov se betvin koren nekelko gene s svoje prave lege i to razvoji i setvi škodi. Zato pa razumen polodelavec nekelko setev povaleka, da se korenje nazaj prime. Ma pa ešče valekanje drügi hasek. Betvo najmre tem trdnejše stoji ,kem več korenja ga drži. Zato povalekano silje ne leže tak hitro v nevihti kak nepovalekano. Tüdi za žetve volo je to dobro. Pri nas, kde žetvo delamo samo s kosov, se dosta ležej i ščista požnje, či smo z valekanjom razdrobili grüdje i zravnali površino zemle. Pri pšenici, štero sejamo navadno v kukorišče, pa je to prepotrebno, či ščemo, da se kosci ne zasadi telkokrat kukaričen pen na koso, kelkokrat žavrže. — Valekanje bi lehko izostalo, či je naprilikó na sprotoletje dosta dežčovja. Valek bi mokro zemlo preveč pritežo i bi postanola zabita. V deževnom sprotoletji pa tüdi ne takše nevarnosti, ar dež zapere lüknjice, štere je sren nategno i zemla se znova priteži k korenjej.

Drügi važen poseo vsakoga polodelavca je, da si povlači travnike. Pri nas lüdje toti vlačijo travnike, pa ne zadosta. Vlačijo najmre ne z branov za travnik, nego s sanmi, s kakšov kobilinov ali lestvicov. S tem dosegnejo, da se krtovinjeki i drüga nadignjenja razvlačijo i poravnajo, da ležej kosec kosi. Pa to je ne glavno pri travniki. Glavno je, da se zemla nekelko zraši i dobi zrak, pa da se škodlivo ščetalje iztrebi.

Za rodovitnost zemle je ne zadosta, da jo gnojimo, nego jo mora tüdi zrak prehoditi. Zrak pomaga zemli raztaplati gnojne snovi i predelati v tisto formo, v kakšoj ga lehko korenje spije. Pri oratjoj zemli to dosegnemo z oranjom, pri travniki pa z vlakov. To je tembole potrebno, ar se na travniki rade vaperijo travine, štere so škodlive.

Nej je najmre vsaka trava hasnovita, štera na travniki raste. Med temi so pa najbole škodlive tiste, štere po zemli ležijo i ne poženejo trave gor. Takše so: meh, mlečec, Device Marije povoj i. t. d. Ne samo, da je kosa ne dosegne, čiravno kosec ešče tak peto teži, nego majo šürko listje, štero zaraste zemlo, vzeme mesto v drügoj travi, i ne püsti, da bi se zemla zračila i namakala. Te travine moremo iztrebiti samo z branov ali pa s posebno za to napravlenim krampačom. Navadna polska brana, se lovi samo po brežčekaj i rada skače, zato z njov nemremo dosegnoti ščetalja po dnikaj i cila ne dosegnemo. Za travnike vlačiti so posebne brane na sklepi, štere so vgibke i se pogrozijo po dničkaj. Či eden sam ne zmore, naj jo küpi več vertov vküper. Vej se dostakrat ne rabi, ar se travniki smejo vlačiti samo v lesen i na sprotoletje.

Podpirajte „NOVINE"!

GOSPODARSTVO.

1. Zrnje.

100 kg.	pšenice	290	Din.,
„ „	žita	200	„
„ „	ovsa	185	„
„ „	kukorice	155	„
„ „	ječmena	185	„
„ „	hajdine	270	„
„ „	prosa	225	„
„ „	pš. otrobi	120	„

2. Živina.

	govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	8—8·50 D.	8—10 D.	14—16 Din
v Ljubljani „	8—8·50 D.	8—10 D.	14—16 Din.

3. Krma

Sena m. 100—125 D., slame m. 50—100 D.

Zagrebečka borza.

dne 10. marca 1926.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D	56·85
Schiling	D	7·98
Čeho-Slov. krona, 1 K	D	1·69
Nemška zlata marka	D	13·80
Francoski frank, 1 frank	D	2·07
Madjar. K. 100 (nova em.)	D	0·079
Švic. fran., fr.	D	10·93
Talijanske lire, 1 lira	D	2·26
Zürich:		
Dinar, 100 Din		Šv. frcv 9·165.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine" pri

I. HAHN trgovina s papirjem, s pisarniškami in šolskimi potrebščinami. Prekmurska tiskarna v Murski Soboti.

ERDÖŠI BARNABÁŠ trgovci z papirom igračami v M. Soboti št. 180. poleg r. kath. cerkvi ino pošte.

VELEPOSESTVO

grofa SZAPARY ima v Vučji Gomili lepa, kalana čista bukova drva za oddati. Bukova drva stanejo v šumi na mestu 100 din reci eden sto dinarjev gozdne mere.

MODNI KROJAŠKI SALON

SLOVENSKA ULICA 206.

se otvori dne 8. marca 1926. Izdelava finih oblačil za gospode in dame, po najnovejši modi. Modni žurnali vedno na razpolago. Postrežba točna. Brezkonkurenčne cene.

Cenj. občinstvu se priporoča tvrdka

Kelc & Šober

Murska Sobota.

KRASNO POSESTVO

na romantičnoj legi v Gornjoj Radgoni, okoli 30 plügov zemle se oda kak stoji i leži. Na imanji stoji lepa ednonadstropna hiša »Vilia«, poleg je marof, viničarija i vse drüge potrebne hrambe, vse zidano i s črepom pokrito pa lastiven stüdenec. Poleg so lepe gorice, sadovnják, njive, senožeti i log. Tüdi dosta govenske živine, konji, svinje, kola, pohištvo itd. Imanje je vse vküp, pri velkoj cesti i blüzi železnične postaje. Pisma prosim na upravništvo lista „NOVINE"!

Oda se na prostovolnoj javnoj licitaciji, dne 7. marca 1926 ob 1 vüri popoldne v Gomilicaj štev, 58. imanje Števana i Agate Horvat, obstoječe iz: Gostilniškoga hrama s pritiklinami i gostilniškim inventarom pa z postranskimi prostori, kak tüdi več rodovitne zemle, med tem tüdi približno 1 mali plüg dobri goric z hišicov, kletjov i prešov, bodisi vküpno, ali posamič. Predmetje se lahko poglednejo vsaki čas i tüdi na den licitacije od 10 do 1 vüre popoldne. Pojasnila se dobijo v pisarni Dr. JANKO LESKOVECA, odvetnika v Dolnjoj Lendavi.

Konjerejci!

Najlepši žrebci belgijske pasme se spuščajo proti odškodnini 75.- Din. na pristavi Nemščak veleposestva BELTINCI

HRANILNICA I POSOJILNICA v Črensovcih

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo ino svetek

Obrestüje hranilne vloge (navadne) po 8%; vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi pod 5000 Din po 9%, vezane vloge od 5000 Din najviše pa po 9½%.

Vlog stanje je že nad dva milijona.

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj slüžijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpajte nam peneze, za štero dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lejko posodimo na fal intereš.

Za PREKMURSKO TISKARNO v Murski Soboti IZIDOR HAHN. Izdajatelj JOŽEF KLEKL Urednik: IVAN JERIČ.